

§ 221

Miljö- och byggnadsnämndens yttrande avseende begäran om allmänna vattentjänster

Ärendenr M-2019-3573

Miljö- och byggnadsnämndens beslut

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar att miljö- och byggavdelningens yttrande är nämndens yttrande.

Gunnar Nilsson (KD) reserverar sig skriftligt mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Fastighetsägare i Norra Sunderbyn, i områdena Garvars, Knösen Hönsmyran och Anderssonsberget, har kontaktat länsstyrelsen för att begära att länsstyrelsen ska pröva om kommunen uppfyller sina skyldigheter enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster §6.

"Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen

- 1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och*
- 2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning."*

Innan Länsstyrelsen tar ställning till kommunens eventuella ansvar önskar myndigheten att ta del av nämndens uppfattning om det aktuella området.

Beskrivning av ärendet

Allmän beskrivning av området

Generellt karaktäriseras området av permanentbebyggelse där hus placerats i direkt anslutning till Sunderbyvägen vilket leder till en tvåradsstruktur. Områdena Garvars och Anderssonsberget är placerade enligt den generella karaktären. De övriga fastigheterna ligger utspridda i kluster norr om Sunderbyvägen.

Marken där bostäder placerats utgörs främst av moränjordar med hög andel finsediment. De yttre fastigheterna som ansluter till odlingsmark har en

förmodad högre andel lersediment med mjäla, jordarternas ungefärliga utbredning framgår av bild 1.

Generellt är husen i områdena placerade på höjder. De områden som är högre är även de områden som utgör främst av moränjordar.

Husen i Garvars är placerade på en höjdrygg med fall både norr- och söderöver. Husen i området Knösen är placerade på en höjdrygg med fall söderöver. Delar av området Anderssonsberget är även de uppbyggda hus på höjdryggar med fall söderöver. Hönsmyran där det finns två hus på var sin höjd med fall i alla riktningar. Det finns ett fåtal hus byggda på lersedimentet.

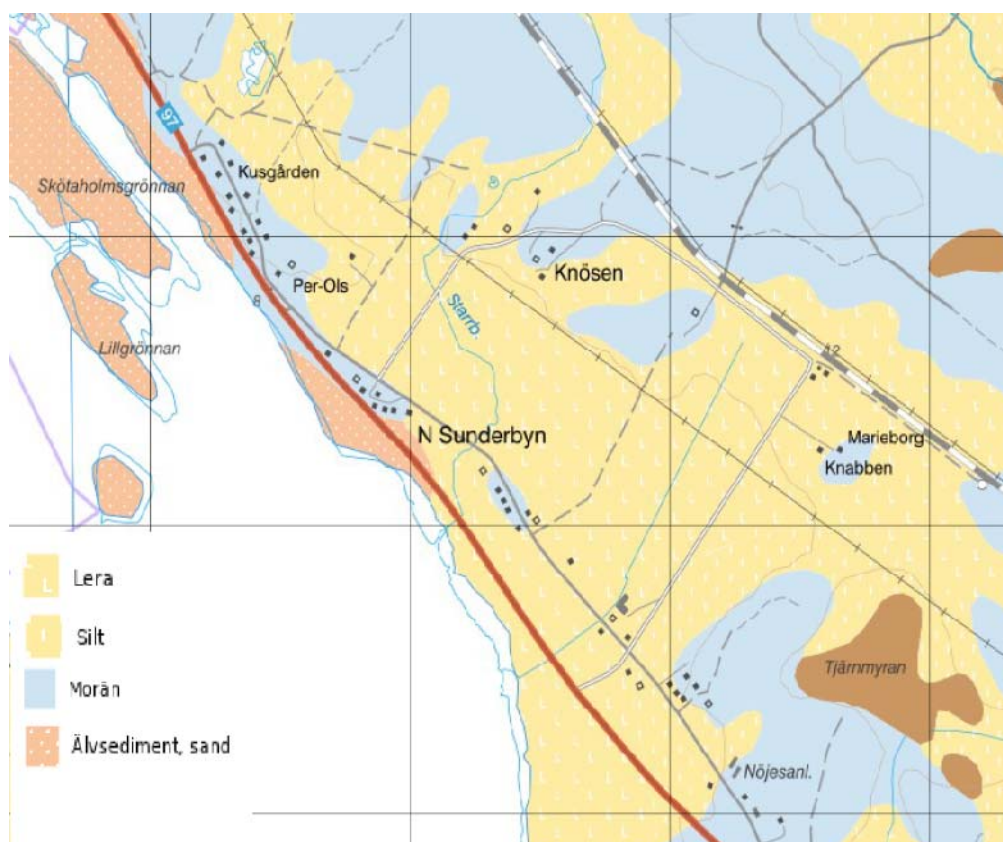

Bild 1 Jordartssammansättning för de aktuella områdena.

Baserat på okulära bedömningar av markens beskaffenhet i området så bör förutsättningarna i marken vara något bättre i områdena där husen ligger på höjdryggar. Marken har i Luleås kustland generellt en låg permeabilitet och hög kapillärkraft, det finns inget som pekar på att något av områdena i Norra Sunderbyn avviker från detta.

Områdenas enskilda avlopp inventerades 2018 av miljö- och byggnadsnämnden, vid inspektionstillfälligt hade två av de berörda

fastigheternas avloppsanläggningar belastats av ovidkommande vatten, om det beror på högt grundvatten har inte framkommit.

Närmast Luleälvens strand är marken oexploaterat och består vid Garvars av sand. Området är våtmarks inventerat av länsstyrelsen och gavs då klass 2 och är en del av Luleå kommuns naturvårdsplan.

Miljö- och byggavdelningens yttrande

Miljö- och byggavdelningen anser att hela området "Norra Sunderbyn" ska bedömas samlat i enlighet med kommunens VA-plan. Kommunen har redan utgått ifrån kriterier för att bedöma vad som är en samlad bebyggelse utifrån rådande praxis. Att endast bedöma behovet för enskilda fastigheter tvingar kommunen att frångå den ursprungliga VA-planen. Detta gäller oavsett om fastigheterna är med i områdesbevakningen eller inte.

Området Garvars har idag en väg, vatten och avloppsförening som har huvudmannaskap för spillvatten, genom en gemensamhetsanläggning. Områdena Knösen, Hönsmyran och Anderssonberget har idag enskilt huvudmannaskap för spillvatten, det innebär att var och en ansvarar för att tillse att dennes anläggning har en god funktion och lever upp till de krav som ställs i lagstiftningen. Det har genom tillsyn framkommit att fastighetsägarnas anläggningar inte har en fullgod rening och därför behöver förbättra sina anläggningar. Att man har en ej fungerande anläggning och behöver förbättra den utgör i sig inte skäl för att miljökriteriet ska uppfyllas.

Vid traditionell bedömning av ett områdes förutsättningar att lösa VA-frågan enskilt tas stor hänsyn till möjligheten att infiltrera avloppsvatten i marken. Små tomter, högt grundvatten, täta eller ogenomsläppliga jordarter är aspekter som talar emot enskilda lösningar.¹ Det har inte framkommit några kända försvårande omständigheter för att anlägga en avloppsanläggning med godtagbar rening till en rimlig kostnad.

För de fall då det föreligger en hög grundvattennivå så finns det andra tekniker som är bättre lämpade än infiltrationsbäddar, exempelvis markbäddar och upphöjda förstärkta pumpade bäddar.

Den utspädningsfaktor som råder i Luleälven gör att miljö- och byggavdelningen inte ser att det finns någon risk att ett fortsatt enskilt huvudmannaskap ska leda till en statussänkning av miljö kvalitetsnormen för området.

---

¹ Juridiken kring vatten och avlopp, rapport 2015:15. HAV

Baserat på den riskbedömning som utförts anser miljö- och byggavdelningen att det inte föreligger miljömässiga skäl att inrätta ett kommunalt verksamhetsområde för spillvatten.

Området utgör redan delvis verksamhetsområde för dricksvatten.

För att utreda om några hinder föreligger att ansluta fler fastigheter hänvisar miljö- och byggavdelningen till VA-huvudmannen inom kommunen.

Endast ett fåtal fastigheter har enskilda vattentäkter som nyttjas.

Två fastigheter har rapporterat att de upplevt kvalitetsproblem med sitt vatten. Båda har uppgett att de haft illaluktande vatten, det faller på fastighetsägaren själv att utreda vad en sådan luktavvikelse beror på. Skulle det visa sig att vattnet bedöms otjänligt bör en dialog föras med VA-huvudmannen om möjligheten att ordna kommunalt vatten för den berörda fastigheten.

Det största hotet mot de enskilda dricksvattentäkterna bedöms vara de bristfälliga avloppsanläggningarna som identifierats vid tillsyn. Under förutsättning att dessa förbättras bör således skyddet av dricksvattnet förstärkas.

Det föreligger heller inte någon risk att en enskild avloppsanläggning efter att den förbättrats ska utgöra någon fara för skyddsobjektet Gäddviks vattentäkt. De flesta avloppen ligger utanför vattenskyddsområdet eller inom den tertiära skyddszonen.

Den största identifierade potentiella konsekvensen är att nya avloppslösningar kan leda till ett behov att avleda det renade avloppsvattnet via diken från fastigheterna, något som finns i begränsad omfattning idag. Dikningen skulle leda till att strandzonens sumpkaraktär förändras och den tidigare våtmarksklassningen skulle möjligen kunna påverkas.

Området nedanför Garvars är idag oexploaterat, skadan som skulle kunna uppstå är lokal och effekterna är att anse som ringa då det finns stora oexploaterade områden av älvstrand i området.

I och med ombyggnationen av väg 97 kommer en breddning av vägen att påverka framförallt området söder om Sunderbyvägen. Ombyggnationen kommer att påverka framtida möjligheter att placera enskilda avloppsanläggningar i anslutning till vägen.

Sammanträdet

Avdelningen miljö- och bygg föredrar ärendet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag 2019-11-13 § 211 under proposition och finner att miljö- och byggnadsnämnden bifaller förslaget.

Beslutsunderlag

M-2019-3573 – Riskbedömning av Norra Sunderbyn, områden Garvas, Hönsmyran, Knösen och delar av Anderssonsberget

Beslutet skickas till

Länsstyrelsen i Norrbotten

att: elin.sandqvist@lansstyrelsen.se